

Beschrijving "example of good practice" 5

1. Typering van de school

Vrije kleuterschool Laak
Kerkhofstraat 90
3530 Houthalen-Helchteren
Tel.: 011 / 60 64 94

Deze kleuterschool heeft 121 leerlingen

Directrice: Mevr. Vanhove Rita

Gok-zorgleerkracht: Vanhout Wendy

Het leerkrachtenkorps telt 11 leerkrachten – 8 FT¹
waarvan 0,5 FT voor zorg en Gok en 16 ambulante uren.
Het korps is volledig vrouwelijk en autochtoon.

Er zijn ongeveer 20 % kansarme kinderen (voldoen aan de GOK - indicatoren).

Opvallend is dat de school een grote groei kent sinds 5 jaar.

De verklaring hiervoor is meervoudig:

- de centrale ligging (enkele km van het centrum van Houthalen)
- de nabijheid van een kinderopvangcentrum (kinderkribbe) die een vervoerdienst heeft naar deze school
- de nabijheid van een industriezone: steeds meer ouders nemen hun kinderen mee naar het werk en brengen ze naar deze school
- heel wat ouders kiezen voor deze school omdat het procentuele aantal kansarmen en anderstaligen niet te hoog is waardoor men veronderstelt dat de schoolcultuur 'rijk' is. Ouders van allochtone kleuters kiezen er bewust voor om hun kleuters naar een school te sturen waar de meerderheid allochtoon is. Het horen en gebruiken van overwegend Nederlandse taal speelt hier een grote rol

2. Visie op het kind, op opvoeding en leren: EOP

De visie van de school wordt in een eigen opvoedingsproject helder omschreven. Deze visie is het vertrekpunt voor alle verdere schoolse activiteiten.

1. Geloofsgemeenschap

- Centraal staat de Christelijke identiteit en zingeving vanuit de inspiratie van het leven van Jezus Christus. Dit uit zich in het streven naar:
 - 'Geborgenheid onder de toren' in de ganse school
 - 'Verbondenheid met de ouders'
 - 'Speciale zorg voor de zwakken en kinderen met noden'
 - 'Grote bekommernis voor algemeen, menselijke en typisch Christelijke waarden' zoals eerlijkheid, respect voor iedereen, openheid, welbevinden, ...

¹ FT = Fulltime equivalent.

Er wordt verondersteld dat het team deze waarden tracht 'voor te leven' zodat ze ook makkelijk kunnen doorgegeven worden. Zeer belangrijk is de grote openheid in het eigen team voor alle meningen en interesses. Dit is een voorwaarde voor het grote respect voor andere overtuigingen. Met andere overtuigingen en gewoonten wordt in de mate van het mogelijke rekening gehouden. Op deze verschillen wordt vaak gewezen met de bedoeling dat de kinderen de verschillen leren kennen en waarderen.

2. *Werkgemeenschap*

Men tracht degelijk onderbouwd en goed gestructureerd aan onderwijs en opvoeding te doen. Er is een sterke begeleiding van het team bij het werken met het *ontwikkelingsplan* en aandacht voor groeilijnen.

Vb. ontwikkelingslijn voor luisteren van 2,5 tot 5 jaar.

Deze groeilijnen zijn voor de leidsters belangrijke evaluatie- en planningsinstrumenten:

- referentie-instrument: hoe kan in deze leerling/groep inschatten?
- remediëring-instrument: hoe kan ik bij deze leerling/groep de ontwikkeling verder stimuleren?
- reflectie-instrument: waar sta ik met deze groep op dit moment?

De bronnenboeken zijn instrumenten voor het team: taalmateriaal, taalverhaal en taalcentraal.

Bij het beschrijven van de activiteiten gaat er veel aandacht naar de taalvaardigheid en naar de instructietaal.

De methode Jules bij de 2,5-3 jaar.

Jules is een pop die mogelijkheden biedt op het vlak van taal, emotionele expressie en sociale vaardigheden.

In de klas van de 2,5 tot 3 jarigen is de emotionele ondersteuning uiteraard van groot belang. Een mooi voorbeeld is het klasboek waarin ieder kind een blad krijgt om zichzelf en zijn familie voor te stellen. Dit kan geraadpleegd worden wanneer het kind het moeilijk heeft.

3. *De school als leefgemeenschap- het gebied van doeltreffende aanpak en het stimulerende opvoedingsklimaat*

Het doel is het vormen van zelfzekere en creatieve personen. De klasinrichting ondersteunt de creativiteitsontwikkeling en de zelfontplooiing.

In het aanbod onderscheidt men 4 *ervaringssituaties*. Deze classificatie wordt ook gehanteerd in het klasboek en in de weekschema's en is bovendien het uitgangspunt voor de kwaliteitsbewaking:

- zelfstandig spelen: vb. hoekenwerk, vrij spel
- explorerend beleven: de activiteit is erop gericht dat de kleuters samen ontdekken met de leidster. Vb. exploratie, een waarneming, dramatiserend vertellen, ontdekking
- ontwikkelingsondersteunend leren: de activiteit wordt sterk geleid door de leidster (sturend). Vb. les bewegingsopvoeding, taalactiviteiten: ontluikend lezen, waarneming, opvoedend spel
- ontmoeten: gericht op groepsontwikkeling en welbevinden. Vb. verjaardagsactiviteit, gezellig samenzijn, verhaal vertellen

4. *Werken aan de ontplooiing van ieder kind vanuit de brede zorg*

De GOK- en zorgvisie van de school is dat men beter energie besteedt aan het voorkomen van zorgen dan aan het remediëren ervan. De aanpak is dus eerder op preventie gericht dan op remediëring. Uitgaande van observaties en een analyse van het kind wordt een probleem concreet omschreven. Dit is de aanzet voor een handelingsgerichte ondersteuning.

5. *Werken aan de school als gemeenschap en de schoolorganisatie*

De *samenwerking met de ouders* is zeer doelgericht:

- Een jaarlijkse startavond voor alle ouders met inbreng van het CLB.
- Een infoavond voor nieuwe ouders met inbreng van het CLB.
- Een ouder vertelavond voor alle ouders met de klasleidster (vertrekpunt is de bevraging van het welbevinden en de betrokkenheid die door de ouders wordt ingevuld en vooraf bezorgd aan de leidster).
- Een individueel oudercontact in de maand mei om de evolutie in de ontwikkeling van hun kind te bespreken.
- Frequente informele contacten met ouders bij het brengen en afhalen.

Wanneer opvalt dat een kind een zorgelijke ontwikkeling meemaakt, worden de ouders van meet af aan meegenomen in het zoeken naar een oplossing.

- Een tevredenheidsonderzoek van de ouders kan een vertrekpunt zijn voor schoolactiviteiten.

Een belangrijk principe is dat de permanente evaluatie van de werking aanleiding is voor verandering. Veranderingsprocessen zijn dus steeds gebaseerd op een behoefte van het team.

6. *Consequentie van het eigen opvoedingsproject voor de werking in de klas*

Vertrekpunt voor de klaswerking is de klasscreening van alle leerlingen. Deze screening is gebaseerd op 3 aspecten: welbevinden, betrokkenheid en de competenties van het kind.

Voor ieder van deze 3 aspecten levert de screening een individuele score op, variërend van 1 tot 5. Afhankelijk van de scores op de eerste twee indicators wordt de kleur groen (4 of 5), oranje (3) of rood (1 of 2) toegekend. De competenties worden gescoord door op een lijst aan te vinken welke competenties beheerst zijn en welke niet. Indien het een risico betreft wordt dit met een gele kleur aangeduid. Deze gegevens worden bijgehouden in het kindvolgsysteem (ontwikkeld door het CEGO) en zijn belangrijk voor de verantwoording van de activiteiten die aan een bepaald kind worden aangeboden (SPOOR 2: de individuele benadering).

Naast deze activiteiten die specifiek gericht zijn op het profiel van één leerling onderscheidt men ook het zgn. 'Spoor 1'. Hiermee bedoelt men de aanpak van de leidster in de klas die ook kan inspelen op de noden van de kinderen. In de klasinrichting, de klasafspraken, het bespreekbaar maken van gevoelens, ..., kan de zorg voor een groep kinderen en individuele kinderen uiteraard ook aan bod komen. Door gerichte evaluatie kunnen de vorderingen worden opgevolgd.

De Gok-werking

Tijdens de eerste 3 jarige cyclus waren de pijlers: preventie en remediëring. Voor de tweede cyclus heeft men dezelfde prioriteiten behouden. Het GOK-plan werd opgesteld aan de hand van een originele bevraging.

a. Preventie en remediëring van taal.

Werken aan een rijke schooltaal.

Vb. 1 Voor het inschatten van de rekentaalvaardigheid (begrippen als meer, minder, links, bijdoen, ...) wordt een tekentaaltest afgenomen. De uitslag is de basis om kinderen over de klassen heen samen te zetten in differentiatiegroepjes. Na verloop van tijd worden de vorderingen opgevolgd en geëvalueerd. Hiervoor is er aandacht van 2,5 jaar– 5 jaar.

Vb. 2 Leesstimulering.

Vb. 3 Fonemisch bewustzijn.

Vanaf het tweede kleuterklasje wordt er 2 tot 3 keer per week geoefend op de ontwikkeling van het fonemische bewustzijn. Dit start in januari. De leerlijn loopt als volgt: luisteren -> bewustzijn van zinnen en woorden -> bewustzijn van lettergrepen-> rijmoefeningen.

Bij de 5-jarigen wordt er gestart in september en wordt er ook nog aandacht besteed aan beginklanken en synthetiseren van klanken tot een woord.

Vb. 4 Van ieder kind wordt de Cito-taaltest afgenomen (Vlaamse normering).

De deeluitslagen leveren informatie over de volgende competenties:

- passieve woordenschat
- kritisch luisteren
- klank en rijm
- eerste en laatste woord
- schriftoriëntatie
- analyse en synthese van woordjes

De kinderen worden gegroepeerd in niveaugroepen om deze vaardigheden te oefenen.

Vb. 5 Tijdens de lessen bewegingsopvoeding: ook tijdens deze lessen wordt aan taalontwikkeling gewerkt. Ook hiervoor worden niveaugroepjes gemaakt. Essentiële begrippen worden vanuit het eigen lichaam aangebracht.

Vb. 6 Ambulante uren worden gebruikt voor het ondersteunen van de differentiatie in de klas.

b. ICO

In het uitwerken van deze pijler is de school zeer deskundig. Hier komt de waardegerichtheid (zie EOP) zeer mooi tot uiting.

Vb. 1 De methode voor godsdienst is TOV².

Vb. 2 De maandslogan

Ieder maand is er een slogan die in de klas gevisualiseerd wordt en ook aan de ouders wordt kenbaar gemaakt. Deze slogan is het vertrekpunt van heel wat activiteiten.

- Vb. September: welkom ... en toffe start
- Oktober: als stenen botsen
- November: afscheid nemen van ...
- December: een lichtje voor de ander ...

² TOV = Bronnenboek voor het basisonderwijs. *Tov 1, Tov 2, Tov 3, Tov 4, Tov 5 en Tov 6 hebben het geschiktheidslabel van de Erkende Instantie voor alle jaren van het lager onderwijs r.-k. godsdienst ontvangen!* Dat garandeert dat TOV volledig conform visietekst en opvattingen van het leerplan en in overeenstemming met de christelijke geloofsleer is uitgewerkt. Uitgeverij Pelckmans, website: <http://www.pelckmans.be/tov/> met extra materiaal, aanvullingen en links.

- Vb. 3 De activiteitenmap Clim-rek wordt in iedere klas regelmatig gebruikt. Dit is een programma dat groeimogelijkheden biedt voor de sociale vaardigheden. Deze activiteiten worden soms klasoverstijgend uitgewerkt. De leerlingen werken meestal in groepen met een sterk gestructureerde taakverdeling: kapitein, tijdbewaker, materiaalmeester, ... Deze methode reikt ook inhoudelijke activiteiten aan die in de thema's geïntegreerd worden.
- Vb. 4 De aanduiding van de Gok-prioriteiten in de agenda.
In de agenda's van de leidsters worden de ico- activiteiten geel gekleurd en de preventie/remediëringsactiviteiten groen. De bedoeling is dat de leidsters bewust bezig zijn met de Gok-acties.

7. De schoolwerking buiten de klas

Regelmatig wordt een thema-afsluiter met de ganse school georganiseerd. Dit kan erg sfeervol en bindend zijn, vb. bij het thema over indianen. Dit gebeurt ook bij Halloween, carnaval en de Kerstviering.

3. Professionalisering van het team met het oog op de diversiteitwerking

Het kernteam van directie en zorgcoördinator vergadert zeer frequent. Per leeftijdsgroep is er per week een planningsoverleg. Maandelijks zijn er personeelsvergaderingen, 'Gok en zorg' is een vast thema. Iedereen is op de hoogte van alles en wordt betrokken bij de werking, die niet van bovenaf wordt opgelegd maar vertrekt van een aanvoelen.

Er is ook een maandplanning met een overzicht van de werking op klas- en schoolniveau en de accenten van de GOK leerkracht, de IZC³ en de ouders.

4. Welke struikelblokken formuleert de school?

- Meer uren die besteed kunnen worden aan GOK en zorg.
- De grootte van de school: een kleine school heeft veel minder mogelijkheden. Wanneer de school groeit, kan een nog betere ondersteuning uitgebouwd worden.

5. Welke succesfactoren formuleert de school?

- De draagkracht van het team en de draagkracht van het kernteam.
- Een reflecterende, open grondhouding: samen zoeken naar een betere aanpak.
- Een deskundige zorgcoördinator met ook ervaring in een andere school.

³ IZC = *Interne zorgcoördinatoren*. IZC'ers zijn beroepskrachten in het voortgezet onderwijs met als primaire taak het coördineren van de zorg rondom een leerling.